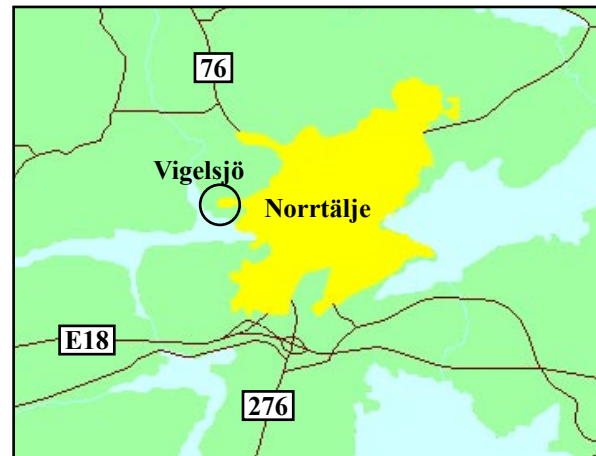

Inom reservatet är det inte tillåtet att:

- förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller liknande,
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar,
- störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur och groddjur),
- elda annat än på anvisad plats,
- sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
- framföra motordrivet fordon,
- tälta längre än två dygn i följd,
- rida eller cykla annat än på anvisade stigar.

Vigelsjö naturreservat är beläget i direkt anslutning till Norrtälje stad, ca 2 km västnordväst om centrum. Reservatet nås med buss från staden, avstigning Lommar-skolan, eller med bil. Från riksväg 76 (Estunavägen) följ skyltarna mot Vigelsjö camping där parkeringsplats finns.

Syftet med Sveriges naturreservat är att bevara biologisk mångfald, värda och bevara värdefulla naturmiljöer och tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Markägare och förvaltare

Norrtälje kommun
 Ledningskontoret
 Box 800
 761 28 NORRTÄLJE
 Telefon 0176 - 710 00
 www.norrtalje.se

Text och layout: Helena Ohlson. Illustrationer: Bibbi Lämnevall. Foto: Magnus Bergström, Helena Ohlson. Kartor: Norrtälje kommun (översikt), Bibbi Lämnevall (illustrerad). 2005

Välkommen till Vigelsjö!

Vigelsjö naturreservat ligger strax väster om Norrtälje stad mellan sjöarna Lommaren och Ludden. Området domineras av bitvis kuperad blandskog och öppna gräsmarker som till stor del betas. De olika miljöerna utgör fina stövområden och närheten till staden gör området viktigt för friluftslivet. I anslutning till reservatet ligger en camping och i området finns förutom en mängd mindre stigar även elljusspår och särskilda rid- och handikappanpassade stigar.

Reservatet som är 69 ha stort inrättades 1998 av Norrtälje kommun med främsta syftet att skydda värdefull tätortsnära natur för rekreationsändamål.

Får betar i Sjöhagen vid Lommaren.

Kulturhistoria

I Vigelsjö-området finns flera fornlämningar från järn- och bronsåldern vilket tyder på att platsen länge varit betydelsefull för människor. Namnet Vigelsjö finns nämnt första gången 1367 och man vet att byn på 1500-talet hade två bönder. Människorna brukade marken som åker för odling och äng där man tog foder till djuren. Djuren betade större delen av året på skogen. I slutet av 1700-talet delades området av två gårdar, Vigelsjö Nedergård och Vigelsjö Oppgård. Vigelsjö Nedergård låg där Vigelsjö gård ligger idag och Oppgården låg en bit norr om Lommarskolan. Det finns fortfarande rester av husgrunder på flera platser i området. Sedan 1965 bedrivs inte längre något jordbruk i Vigelsjö men markerna betas av hästar och får. Kommunen håller även en del ytor öppna genom slåtter varje år.

Geologi

Det område där Vigelsjö naturreservat ligger är i hög grad präglat av det sprickdalslandskap som sträcker sig genom Uppland och Sörmland. I berggrunden finns sprickor som delvis är vattenfyllda och då bildar sjöar. Lommaren är ett exempel på en sådan sjö där vikarna markerar sprickorna i berggrunden. Berggrunden utgörs av graniter och granodioriter i söder och metavulkaniter i norr och de dominerande jordarterna är morän och i de lägre delarna lera. I området kan kalkstenar med fosil som inlandsisen burit med sig påträffas.

Sothöns med ungar

Växter och djur

Reservatets skogsområden utgörs framförallt av blandskog med tall, gran och flera olika arter av lövträd. I de öppnare partierna kan man hitta orkidén Adam och Eva, slåtterfibbla, darrgräs, stagg och kattfot, arter som visar att marken tidigare använts till slåtter eller som bete åt gårdarnas djur. På sin vandring kan man trots närheten till en tätort få se fålt- och skogshare, rådjur, älg, räv och grävling. På hösten kan man få syn på den annars skygga nötkråkan som flyger i skytteltrafik och hämta hasselnötter. Andra fåglar som trivs i reservatet är till exempel större hackspett, gröngöling, stenkäcka, grön-sångare, kattuggla och bivråk. På Lommarens vatten glider sothöns och i buskarna kring Ludden häckar bland andra näktergal, kärrensångare och stjärtmes. I Luddens närhet kan den som har tur få se den mindre vanliga ortolansparven.

Vigelsjö lund

I reservatets sydligaste hörn vid Lommarens strand ligger Vigelsjö lund, en vacker ekbacke inramad av trädgårdsgård. Området har tidigare i historien varit ängsmark där man tog hö till djuren men är idag en lundmiljö med upp till 200 år gamla ekar och mindre exemplar av framförallt lönn och ask. På våren fyller typiska lundväxter som lungört, blåsippa, vitsippa, smånunneört och liljekonvalj kullarna med sina blommor. Den uppmärksamme kan också hitta den eleganta gulsippan som ser precis ut som en liten, gul vitsippa. Knutna till de gamla ekarna är ovanliga lavararter som gul dropplav och trubbig brosklav.

I lunden finns också ett gravfält från yngre järnåldern (500-1100 e Kr) som består av 2 gravhögar och 23 stensättningar. Den största högen (19 m i diameter och 2 m hög) kallas Viguls hög och här ligger troligen en betydelsefull och välbärgad man från bygden begravd. Graven är placerad så att den tydligt skulle synas från båtar som passerade på vattnet nedanför. Vid högen finns en minnessten som restes på 1920-talet av dåvarande ägaren till Vigelsjö gård, Hugo Toll.

Vigelsjö lund